

PRZEDMIAR ROBÓT - KOSZTORYS SLEPY

Klasyfikacja robót wg. Wspólnego Słownika Zamówień

45100000-8 Przygotowanie terenu pod budowę

NAZWA INWESTYCJI : ROZBIÓRKA OBIEKTÓW STACJI PALIW na terenie PGKiM w Sandomierzu

ADRES INWESTYCJI : ul. Przemysłowa 12, 27-600 Sandomierz - nr ew. dz. 1353/4

INWESTOR : Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu

ADRES INWESTORA : ul. Przemysłowa 12; 27-600 Sandomierz

WYKONAWCA ROBÓT :

ADRES WYKONAWCY :

SPORZĄDZIŁ KALKULACJE : mgr inż. Tomasz Rabęda
upr. bud. 115/KL/02

DATA OPRACOWANIA : 29.06.2010

Ogółem wartość kosztorysowa robót : 0.00 zł

Słownie: zero i 00/100 zł

WYKONAWCA :

INWESTOR :

Data opracowania
29.06.2010

Data zatwierdzenia

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

I/ Podstawa opracowania przedmiaru

Kosztorys sporządzono wg obowiązujących pozycji KNNR, KNR i innych obowiązujących katalogów nakładów rzeczowych zgodnie wytycznymi dla kosztorysów inwestorskich podanych w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz. U. 2004 nr 130 poz. 1389)

Przedmiar zawiera 39 pozycji katalogowych.

II/ Opis robót

Przedmiotem inwestycji jest rozbiórka obiektów stacji paliw na terenie PGKiM Sp. z o.o. przy ul. Przemysłowej 12 w Sandomierzu. Projekt zakłada rozbiórkę stalowego zadaszenia nad byłymi dystrybutorami, wyburzenie budynku socjalnego oraz demontaż stalowych, podziemnych zbiorników na paliwa. Od dłuższego czasu stacja jest nie użytkowana, a zbiorniki wypełnione wodą.

Prace należy wykonywać zgodnie z warunkami i wymogami BHP dla robót budowlanych, rozbiórkowych /Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 9.03.2003 Nr 47 poz.401)/ a obiekty przed rozpoczęciem prac należy wyłączyć z eksploatacji i usunąć wyposażenie ruchome stacji paliw.

Roboty rozbiórkowe należy prowadzić ręcznie przy użyciu pneumatycznych narzędzi, elektronarzędzi oraz mechaniczne. Projektuje się następującą kolejność wykonania prac rozbiórkowych:

a) budynek socjalny i magazynu

- roboty przygotowawcze,
- rozbiórka urządzeń instalacji,
- rozbiórka stolarki okiennej i drzwiowej,
- rozbiórka pokrycia dachu,
- rozbiórka konstrukcji prefabrykowanego dachu,
- rozbiórka ścian murowanych i ścian działowych,
- rozbiórka posadzek i podłóg,
- roboty ziemne odkopu,
- rozbiórka konstrukcji ścian fundamentowych i fundamentów,
- uporządkowanie terenu po rozbiórce.

b) wiaty zadaszenia ramp

- roboty przygotowawcze i montaż rusztowań,
- rozbiórka pokrycia z blachy i demontaż instalacji odgromowej,
- rozbiórka konstrukcji stalowej zadaszenia,
- rozbiórka słupów stalowych,
- rozbiórka fundamentów,
- uporządkowanie terenu po rozbiórce.

c) zbiorniki na paliwo i instalacje dystrybucji paliw

- roboty przygotowawcze,
- roboty demontażu instalacji naziemnych,
- roboty ziemne,
- roboty demontażu zbiorników na paliwo,
- rozbiórka fundamentów pod zbiornikami,
- uporządkowanie terenu po rozbiórce.

Przy prowadzeniu prac rozbiórkowych należy bezwzględnie przestrzegać przepisów BHP.

Prace prowadzić przy użyciu sprzętu posiadającego aktualne badania techniczne.

Wykorzystywane elektronarzędzia powinny być klasy B i posiadać aktualne przeglądy i badania. Prace prowadzić pod nadzorem uprawnionej kadry technicznej. Teren rozbiórki należy wyogrodzić i zabezpieczyć przed dostępem osób nieuprawnionych.

Na tym zakończono opis do kosztorysu.

opracował : mgr inż. Tomasz Rabęda

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz	Razem
1		ROZBIÓRKI NAWIERZCHNI I WYPOSAŻENIA			
1	KNR 2-31 d.1 0801-05	Ręczne rozebranie podbudowy z mas mineralno-bitumicznych o grubości 4 cm 76.5+23.5+12.0	m ² m ²		
				112.000	
				RAZEM	112.000
2	KNR 2-31 d.1 0801-06	Ręczne rozebranie podbudowy z mas mineralno-bitumicznych - dalszy 1 cm grubości (76.5+23.5+12.0)*3	m ² m ²		
				336.000	
				RAZEM	336.000
3	KNR 2-31 d.1 0818-05	Rozebranie ogrodzeń z siatki w ramach z kątownika 24+7.5+12	m m		
				43.500	
				RAZEM	43.500
4	KNR 4-01 d.1 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA RAMPY 59.4*0.25	m ³ m ³		
				14.850	
				RAZEM	14.850
5	KNR 2-31 d.1 0813-03	Rozebranie krawężników betonowych 15x30 cm na podsypce cementowo-piaskowej 54.0	m m		
				54.000	
				RAZEM	54.000
6	KNR 2-31 d.1 0812-03	Rozebranie ław pod krawężniki z betonu 54.0*0.3*0.4	m ³ m ³		
				6.480	
				RAZEM	6.480
7	KNR 2-01 d.1 0201-01 analogia	USUNIECIE TRAWNIKA Z WARSTWĄ GRUNTU // Roboty ziemne wykon.ko-parkami przedsięwziętymi o poj.łyżki 0.15 m ³ w gr.kat.I-II z transp.urobku sa-mochod.samowładowczymi na odległość do 1 km 174.0*0.3	m ³ m ³		
				52.200	
				RAZEM	52.200
8	KNR 4-01 d.1 1306-02 analogia	Demontaż tarcz oporowych i ściąągów stalowych -/ DEMONTAŻ WŁAZÓW ZBIORNIKÓW/ 8+6	szt. szt.		
				14.000	
				RAZEM	14.000
9	KNR-W 4-02 d.1 0233-08 analogia	Demontaż rury - DEMONTAŻ RUR I ZAWORÓW ODDECHOWYCH 8+6	szt. szt.		
				14.000	
				RAZEM	14.000
10	KNR 4-01 d.1 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA BETONOWYCH BŁOKÓW 1.7+0.8+1.2+2.1	m ³ m ³		
				5.800	
				RAZEM	5.800
11	KNR 4-01 d.1 0108-18	Wywiezienie samochodami samowładowczymi gruzu z rozbieranych konstrukcji gruzo- i żużlobetonowych na odległość do 1 km 5.8+52.2+14.85+2.6+112*0.07	m ³ m ³		
				83.290	
				RAZEM	83.290
12	ANALIZA d.1 WŁASNA analiza indywidualna	OPŁATA ZA UTYLIZACJĘ zg. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 października 2008 w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 196, poz. 1217) 1	szt. szt.		
				1.000	
				RAZEM	1.000
2		ROZBIÓRKA KONSTRUKCJI ZADASZEŃ RAMP			
13	KNR 4-01 d.2 0535-02	Rozebranie pokrycia dachowego z blachy nie nadającej się do użytku 34.5+25.5	m ² m ²		
				60.000	
				RAZEM	60.000
14	KNR 13-12 d.2 0101-05	Rozbiórka konstrukcji i elementów metalowych 1.5+1.7	t t		
				3.200	
				RAZEM	3.200
15	KNR 4-01 d.2 1305-03	Przecinanie poprzeczne palnikiem ceowników i dwuteowników o wysokości ponad 140 mm 34	szt. szt.		
				34.000	
				RAZEM	34.000
16	KNR 4-06 d.2 0118-02	Cięcie ciężkich konstrukcji stalowych i blach grubości powyżej 10 mm na złom wsadowy 3.2	t t		
				3.200	
				RAZEM	3.200
17	KNR 2-02 d.2 1612-03	Rusztowania ramowe warszawskie 8 m 65.0	m ² m ²		
				65.000	
				RAZEM	65.000

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz	Razem
18	KALKULA- d.2 CJA WŁAS- NA analiza indy- widualna	CZAS PRACY RUSZTOWAN 4*8*5/(0.84*2)	m-g m-g	 95.238	
				RAZEM	95.238
19	KNR 4-04 d.2 1107-02	Transport złomu samochodem skrzyniowym z załadunkiem mechanicznym i wyładunkiem ręcznym na odległość do 1 km 3.2*0.7	t t	 2.240	
				RAZEM	2.240
20	KNR 4-04 d.2 1107-04	Transport złomu samochodem skrzyniowym - dodatek za każdy rozpoczęty km ponad 1 km 2.24*3	t t	 6.720	
				RAZEM	6.720
3		DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW Z WYMIANĄ GRUNTU			
21	KNR 2-01 d.3 0202-02 analogia	Roboty ziemne wykon.koparkami przedsiębiornymi o poj.lyżki 0.40 m3 w gr.kat.III z transp.urobku samochod.samowyladowczymi na odległość do 1 km 179.0*2.8-10.0*4-5.0*4	m ³ m ³	 441.200	
				RAZEM	441.200
22	KNR 19-01 d.3 0107-07	Zainstalowanie pompy do pompowania wody z wykopu 3	kpl. kpl.	 3.000	
				RAZEM	3.000
23	KNR 19-01 d.3 0107-08	Pompowanie wody z wykopu 16.0*4*3	m-g m-g	 192.000	
				RAZEM	192.000
24	KNR 4-02 d.3 0308-01	Demontaż rurociągów stalowych o śr. 15-20 mm 56	m m	 56.000	
				RAZEM	56.000
25	ANALIZA d.3 WŁASNA analiza indy- widualna	BADANIA I PRÓBY DETEKTOREM SUBSTANCJI LOTNYCH - MICROFID 1	szt. szt.	 1.000	
				RAZEM	1.000
26	KNR 2-11 d.3 1104-01 analiza indy- widualna	NAPEŁNIENIE ZBIORNIKÓW WODĄ PRZY DEMONTAŻU Z WYPOMPOWANIEM // Dowóz wody z napełnieniem beczkowitzu pompą ręczną Krotność = 2 10.0*4+5.0*4	m ³ m ³	 60.000	
				RAZEM	60.000
27	KNR 2-25 d.3 0301-04 kalk. własna	Zbiorniki na paliwo płynne o pojemności 5 m3 - rozebranie / DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW 5 M3 / Krotność = 1.5 4	szt. szt.	 4.000	
				RAZEM	4.000
28	KNR 2-25 d.3 0301-05	Zbiorniki na paliwo płynne o pojemności 10 m3 - rozebranie /DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW 10 M3// Krotność = 1.5 4	szt. szt.	 4.000	
				RAZEM	4.000
29	ANALIZA d.3 analiza indy- widualna	ZAKUP GRUNTU ZASYPOWEGO Z TRANSPORTEM 441.2	m ³ m ³	 441.200	
				RAZEM	441.200
30	KNR 2-01 d.3 0503-02	Mechaniczne zasypywanie wnęk za ścianami budowli wodno-inżynierskich przy wys.nasypu powyżej 4 m - kat.gr.III-IV 441.2	m ³ m ³	 441.200	
				RAZEM	441.200
31	KNR 2-01 d.3 0236-01	Zagęszczenie nasypów ubijakami mechanicznymi; grunty sypkie kat. I-III 441.2	m ³ m ³	 441.200	
				RAZEM	441.200
4		ROZBIÓRKA BUDYNKU			
32	KNR-W 4-01 d.4 0348-02	Rozebranie ścian, filarów, kolumn z cegieł na zaprawie cementowo-wapiennej (11.5*2+9.4*2)*3.1*0.25	m ³ m ³	 32.395	
				RAZEM	32.395
33	KNR 13-23 d.4 0106-01	Rozbiórka pokryć dachowych z blachy 110	m ² m ²	 110.000	
				RAZEM	110.000

Lp.	Podstawa	Opis i wyliczenia	j.m.	Poszcz	Razem
34 d.4	KNR 4-04 0305-07	Rozebranie płyt dachowych żelbetowych grubości do 10 cm 96.0*0.1	m ³		
			m ³	9.600	
				RAZEM	9.600
35 d.4	KNR 4-01 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA BETONOWYCH KONSTRUKCJI 110*0.15+5.8	m ³		
			m ³	22.300	
				RAZEM	22.300
36 d.4	KNR 0-19 0928-04 analogia	DEMONTAŻ STOLARKI // Demontaż okien uchylnych jednodzielnych z PCV o pow. ponad 1.0 m2 2.2*4+2.1*3+1.4	m ²		
			m ²	16.500	
				RAZEM	16.500
37 d.4	KNR 4-04 1103-01	Załadowanie gruzu koparko-ładowarką przy obsłudze na zmianę roboczą przez 3 samochody samowyladowcze 33.0+22.0+12.4	m ³		
			m ³	67.400	
				RAZEM	67.400
38 d.4	KNR 4-04 1103-04	Wywiezienie gruzu z terenu rozbiórki przy mechanicznym załadowaniu i wyładowaniu samochodem samowyladowczym na odległość 1 km 67.4	m ³		
			m ³	67.400	
				RAZEM	67.400
39 d.4	KNR 4-04 1103-05	Wywiezienie gruzu z terenu rozbiórki przy mechanicznym załadowaniu i wyładowaniu samochodem samowyladowczym - dodatek za każdy następny rozpoczęty 1 km 67.4*4	m ³		
			m ³	269.600	
				RAZEM	269.600

Lp.	Podstawa	Opis	Jedn.obm.	Ilość	Cena jedn.	Wartość
1		ROZBIÓRKI NAWIERZCHNI I WYPOSAŻENIA				
1	KNR 2-31 0801-05	Ręczne rozebranie podbudowy z mas mineralno-bitumicznych o grubości 4 cm	m ²	76.5+23.5+12.0 = 112.000	0.00	0.00
2	KNR 2-31 0801-06	Ręczne rozebranie podbudowy z mas mineralno-bitumicznych - dalszy 1 cm grubości	m ²	(76.5+23.5+12.0)*3 = 336.000	0.00	0.00
3	KNR 2-31 0818-05	Rozebranie ogrodzeń z siatki w ramach z kątownika	m	24+7.5+12 = 43.500	0.00	0.00
4	KNR 4-01 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA RAMPY	m ³	59.4*0.25 = 14.850	0.00	0.00
5	KNR 2-31 0813-03	Rozebranie krawężników betonowych 15x30 cm na podsypce cementowo-piaskowej	m	54.0	0.00	0.00
6	KNR 2-31 0812-03	Rozebranie ław pod krawężniki z betonu	m ³	54.0*0.3*0.4 = 6.480	0.00	0.00
7	KNR 2-01 0201-01 analogia	USUNIECIE TRAWNIKA Z WARSTWĄ GRUNTU // Roboty ziemne wykon.koparkami przedsiębiornymi o poj.łyżki 0.15 m ³ w gr.kat.I-II z transp.urobku samochod.samowyładowczymi na odległość do 1 km	m ³	174.0*0.3 = 52.200	0.00	0.00
8	KNR 4-01 1306-02 analogia	Demontaż tarcz oporowych i ściągów stalowych -/ DEMONTAŻ WŁAZÓW ZBIORNIKÓW//	szt.	8+6 = 14.000	0.00	0.00
9	KNR-W 4-02 0233-08 analogia	Demontaż rury - DEMONTAŻ RUR I ZAWORÓW ODDECHOWYCH	szt.	8+6 = 14.000	0.00	0.00
10	KNR 4-01 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA BETONOWYCH BLOKÓW	m ³	1.7+0.8+1.2+2.1 = 5.800	0.00	0.00
11	KNR 4-01 0108-18	Wywiezienie samochodami samowyładowczymi gruzu z rozbieranych konstrukcji gruzo- i żużlobetonowych na odległość do 1 km	m ³	5.8+52.2+14.85+2.6+112*0.07 = 83.290	0.00	0.00
12	ANALIZA WŁASNA analiza indywidualna	OPŁATA ZA UTYLIZACJĘ zg. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 października 2008 w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 196, poz. 1217)	szt.	1	0.00	0.00
Razem dział: ROZBIÓRKI NAWIERZCHNI I WYPOSAŻENIA						0.00
2		ROZBIÓRKA KONSTRUKCJI ZADASZEŃ RAMP				
13	KNR 4-01 0535-02	Rozebranie pokrycia dachowego z blachy nie nadającej się do użytku	m ²	34.5+25.5 = 60.000	0.00	0.00
14	KNR 13-12 0101-05	Rozbiórka konstrukcji i elementów metalowych	t	1.5+1.7 = 3.200	0.00	0.00
15	KNR 4-01 1305-03	Przecinanie poprzeczne palnikami ceowników i dwuteowników o wysokości ponad 140 mm	szt.	34	0.00	0.00
16	KNR 4-06 0118-02	Cięcie ciężkich konstrukcji stalowych i blach grubości powyżej 10 mm na złom wsadowy	t	3.2	0.00	0.00
17	KNR 2-02 1612-03	Rusztowania ramowe warszawskie 8 m	m ²	65.0	0.00	0.00
18	KALKULACJA WŁASNA analiza indywidualna	CZAS PRACY RUSZTOWAŃ	m-g	4*8*5/(0.84*2) = 95.238	0.00	0.00
19	KNR 4-04 1107-02	Transport złomu samochodem skrzyniowym z ładunkiem mechanicznym i wyładunkiem ręcznym na odległość do 1 km	t	3.2*0.7 = 2.240	0.00	0.00
20	KNR 4-04 1107-04	Transport złomu samochodem skrzyniowym - dodatek za każdy rozpoczęty km ponad 1 km	t	2.24*3 = 6.720	0.00	0.00
Razem dział: ROZBIÓRKA KONSTRUKCJI ZADASZEŃ RAMP						0.00
3		DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW Z WYMIANĄ GRUNTU				
21	KNR 2-01 0202-02 analogia	Roboty ziemne wykon.koparkami przedsiębiornymi o poj.łyżki 0.40 m ³ w gr.kat.III z transp.urobku samochod.samowyładowczymi na odległość do 1 km	m ³	179.0*2.8-10.0*4-5.0*4 = 441.200	0.00	0.00
22	KNR 19-01 0107-07	Zainstalowanie pompy do pompowania wody z wykopu	kpl.	3	0.00	0.00
23	KNR 19-01 0107-08	Pompowanie wody z wykopu	m-g	16.0*4*3 = 192.000	0.00	0.00
24	KNR 4-02 0308-01	Demontaż rurociągów stalowych o śr. 15-20 mm	m	56	0.00	0.00
25	ANALIZA WŁASNA analiza indywidualna	BADANIA I PRÓBY DETEKTOREM SUBSTANCJI LOTNYCH - MICROFID	szt.	1	0.00	0.00
26	KNR 2-11 1104-01 analiza indywidualna	NAPEŁNIENIE ZBIORNIKÓW WODĄ PRZY DEMONTAŻU Z WYPOMPOWANIEM // Dowóz wody z napełnieniem beczkowitzu pompą ręczną Krotność = 2	m ³	10.0*4+5.0*4 = 60.000	0.00	0.00

Lp.	Podstawa	Opis	Jedn.obm.	Ilość	Cena jedn.	Wartość
27 d.3	KNR 2-25 0301-04 kalk. własna	Zbiorniki na paliwo płynne o pojemności 5 m ³ - rozebranie / DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW 5 M ³ / Krotność = 1.5	szt.	4	0.00	0.00
28 d.3	KNR 2-25 0301-05	Zbiorniki na paliwo płynne o pojemności 10 m ³ - rozebranie /DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW 10 M ³ // Krotność = 1.5	szt.	4	0.00	0.00
29 d.3	ANALIZA analiza indywidualna	ZAKUP GRUNTU ZASYPOWEGO Z TRANSPORTEM	m ³	441.2	0.00	0.00
30 d.3	KNR 2-01 0503-02	Mechaniczne zasypywanie wnek za ścianami budowli wodno-inżynierskich przy wys.nasypu powyżej 4 m - kat.gr.III-IV	m ³	441.2	0.00	0.00
31 d.3	KNR 2-01 0236-01	Zagęszczenie nasypów ubijakami mechanicznymi; grunty sypkie kat. I-III	m ³	441.2	0.00	0.00
Razem dział: DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW Z WYMIANĄ GRUNTU						0.00
4	ROZBIÓRKA BUDYNKU					
32 d.4	KNR-W 4-01 0348-02	Rozebranie ścian, filarów, kolumn z cegieł na zaprawie cementowo-wapiennej	m ³	(11.5*2+9.4*2)*3.1*0.25 = 32.395	0.00	0.00
33 d.4	KNR 13-23 0106-01	Rozbiórka pokryć dachowych z blachy	m ²	110	0.00	0.00
34 d.4	KNR 4-04 0305-07	Rozebranie płyt dachowych żelbetowych grubości do 10 cm	m ³	96.0*0.1 = 9.600	0.00	0.00
35 d.4	KNR 4-01 0212-02	Rozbiórka elementów konstrukcji betonowych niezbrojonych o grubości ponad 15 cm - ROZBIÓRKA BETONOWYCH KONSTRUKCJI	m ³	110*0.15+5.8 = 22.300	0.00	0.00
36 d.4	KNR 0-19 0928-04 analogia	DEMONTAŻ STOLARKI // Demontaż okien uchylnych jednodzielnych z PCV o pow. ponad 1.0 m ²	m ²	2.2*4+2.1*3+1.4 = 16.500	0.00	0.00
37 d.4	KNR 4-04 1103-01	Załadowanie gruzu koparko-ładowarką przy obsłudze na zmianę roboczą przez 3 samochody samowyładowcze	m ³	33.0+22.0+12.4 = 67.400	0.00	0.00
38 d.4	KNR 4-04 1103-04	Wywiezienie gruzu z terenu rozbiórki przy mechanicznym załadowaniu i wyładowaniu samochodem samowyładowczym na odległość 1 km	m ³	67.4	0.00	0.00
39 d.4	KNR 4-04 1103-05	Wywiezienie gruzu z terenu rozbiórki przy mechanicznym załadowaniu i wyładowaniu samochodem samowyładowczym - dodatek za każdy następny rozpoczęty 1 km	m ³	67.4*4 = 269.600	0.00	0.00
Razem dział: ROZBIÓRKA BUDYNKU						0.00
Ogółem wartość kosztorysowa robót						0.00

Słownie: zero i 00/100 zł

Lp.	Nazwa	Robocizna	Materiały	Sprzęt	RAZEM
1	ROZBIÓRKI NAWIERZCHNI I WYPOSAŻENIA				0.00
2	ROZBIÓRKA KONSTRUKCJI ZADASZEŃ RAMP				0.00
3	DEMONTAŻ ZBIORNIKÓW Z WYMIANĄ GRUNTU				0.00
4	ROZBIÓRKA BUDYNKU				0.00
	RAZEM				0.00

Słownie: zero i 00/100 zł